

et Beviis paa, at det ikke er Arbejderne alene eller Mestrene alene, hver for sig, men at det er fra næsten alle Sider, at der ønskes en Forandring. Naar vi nu tillige vide, at der fra Landet, saavel som Kjøbstæderne, er kommet hyppige Begjeringer om, at denne Sag maa ordnes, naar vi desuden vide, at nogle af de hyppigste, og jeg kunde sige vigtigste Retsfager, og nogle af dem, der virkelig maae ansees for meest demoraliserende for saa Mange, ere Laugsfagerne, saa siger jeg, at jeg ikke kan begribe, at Ministeren vedvarende kan see paa denne Sag, vedvarende kan blive ved at give den Erklæring: vi samle Materialier. Jeg skal altsaa tillade mig forsaavidt at slutte mig til hvad den ærede Rigsdagsmand for Holbet Amts 2den Valgfreds (Tscherning) har yttret med Hensyn til det Spørgsmaal, han rettede til Ministeren, idet ogsaa jeg beder om dog at faae nogen Oplysning om, i hvilken Retning den ærede Minister troer, at denne Sag vil blive ordnet.

S. N. Hansen: Jeg har atter begjæret Ordet, da jeg ingenlunde anfaae det for unyttigt eller overflødig, at man her er kommen til nærmere at udtale sig om det foreliggende Spørgsmaal. Det er nærmest med Hensyn til, hvad en æret Rigsdagsmand for Kjøbenhavn (David) har udtalt om en saakaldet „Træde“, som han atter idag har hørt, at jeg ønskede at sige et Par Ord. Han har nemlig villet reducere vor Ansørelse om Byrder, som man skulde tage bort, naar man borttog den dertil knyttede Berettigelse, til at være overordentlig ubetydelig, ja, saavidt jeg hørte, maafee endog slet ingen. Jeg skal dog i saa Henseende anføre, at Bygningsafgiften, som han selv nævnte, er en saadan Byrde, og han indrømmede jo, at de Haandværkere, der efter Loven findes paa Landet, ere fritagne for Bygningsafgift af deres Boliger; altsaa er der jo dog her allerede een Forskjel; og naar han ikke vilde indrømme vor Berettigelse til ogsaa i denne Henseende at anføre Communeafgifterne, saa troer jeg rigtignok, han feiler. Han har vistnok fuldkommen Ret i, at vedkommende Communebeboere nyde alle de Fordele, der vindes ved de Udgifter, der medgaae til Communens Anliggender, men paa den an-

den Side ere de tvungne til at deeltage i disse Byrder, og naar Folk staae paa et meget lavt Formuestrin og have ondt ved at ernære sig, saa give de gjerne, naar de kunne, slip paa forskjellige af disse Bequemmeligheder, naar de derved kunde unddrage sig fra endeel af de nævnte Afgifter. Men deres Ophold i Kjøbstæderne medfører en Tvang for dem til at deeltage i vedkommende Communeafgifter, enten de ønske disse Bequemmeligheder eller ikke. Disse Udgifter skulle jo ud af deres Næring, medens de, der boe paa Landet, ere fritagne for dem, og man kan altsaa med fuldkommen god Ret paaderaabe sig de høiere Communeafgifter, fordi Vedkommendes Næringsdrift maa give et høiere Overskud, naar de skulle kunne udredes. Men jeg har ingenlunde alene sigtet til Pengebyrder, naar jeg talte om Byrder; jeg har nævnt forskjellige andre Byrder, og, hvad enten den ærede Rigsdagsmand vil indrømme mig Ret til at kalde dem Byrder eller ikke, saa kalder jeg dem Byrder. Jeg kalder det saaledes Byrder ligeoverfor Landet, at Ingen i Kjøbstæderne kan etablere sig, uden at være fuldmyndig og uden at have gjort Provestykke, og at Ingen fra Kjøbstæderne kan etablere sig paa Landet, medens Landhaandværkerne kunne etablere sig i Kjøbstæderne. Det er Noget, som jeg troer mig berettiget til at betegne som Byrder. Naar den ærede Rigsdagsmand har talt om, at man ikke skulde trænge Udviklingen paa Landet tilbage for Kjøbstæderoes Skyld, saa troer jeg, det fremgaaer af hele mit Foredrag, at jeg deri er enig med ham, saa at det altsaa ikke kan være mit Foredrag, han har sigtet til ved sine Dittringer, og naar han har anført, at Regjeringen ikke er gaaet en urigtig Vej ved den større Frihed, som den i de sidste 30 Aar har givet Haandværksdriften paa Landet, saa har jeg ikke benægtet det, men kun sagt, at det var urigtigt at gjøre det, saalænge man gif den modsatte Vej med Hensyn til Kjøbstæderne. Deri lagde jeg den hele Point, og jeg paaستااer endnu, at det var urigtigt at gjøre det, ved Siden af, at man stedse paa samme Tid gif Tvangsveien med Hensyn til Kjøbstæderne. Det er det, jeg har anket over, og ingenlunde i og for sig over,